

LIBER IV. LOGICAE

DE METHODO.

CAPUT PRAEVIUM

DE METHODO IN GENERE, OBJE- CTO ET PARTITIONE HUIUS LIBRI.

§. 1.

Cur Liber iste Logicae de methodo inscribatur?

 Diversis cogitationum speciebus earum-
que signis haecenus expositis restat, ut
de modo, quo iisdem in veritate tam
invenienda quam docenda uti debeamus,
dara opera loquamur: qui modus, cum
aliud non sit, quam quod methodum vocamus, in-
telligis cur liber iste Logicae (Logicam practicam
adpellant alii) de methodo inscribatur.

§. 2.

Methodus quid & quotuplex?

Methodum esse viam seu modum verum, quod latet, *inveniendi*, & illud, cum jam inventum est, & alios docendi, consentiunt Auctores; nec magis circa ipsam methodi divisionem discrepant; utpote cum methodum in analyticam & syntheticam pene omnes dividant, ita tamen, ut divisionis hujus fundamentum alii ex duplici methodi officio seu objecto potius in ipsa ejus definitione jam indicato, quatenus methodus circa verum vel inveniendum scilicet, vel docendum occupatur, alii contra & jove quidem aequiore sentientes ex vario in verum tam inveniendum quam docendum tendendi modo repertant.

§. 3.

Quid methodus analytica? quid synthetica?

Quare, quid methodi utriusque nomine intelligatur, paucis declaramus: ac methodus primo analytica nobis illa est, qua a posteriori seu per experientiam cognitiones primum singulares, atque ex his notiones rerum universales, atque ex notionibus porro universalibus veritates generales colliguntur; methodus autem synthetica est, qua ex notionibus rerum generalibus speciales eruuntur, ac ex veritatibus universalibus speciales deducuntur, demonstranturque. In methodo igitur analytica a singularibus ascenditur ad universalia; in methodo autem synthetica a generalibus ad specialia descenditur. Utraque in veritate tam invenienda quam docenda apte potest adhiberi.

§. 4.

§. 4.

Ulterior methodi divisio.

Methodus porro, praecipue quatenus in veritatibus tradendis adhiberi solet, in scholasticam, ramisticam, dialogisticam, erotematicam, mathematicam &c. dividitur.

Methodus scholastica in eo consistit, ut praemittantur notamina tam definitionibus quam divisionibus ponendis, tum formando quaestionis statui destinata: ex quo sententia ipsa proponitur, & syllogistice probatur; objectiones denique ponuntur, eaeque syllogistice solvuntur. Praecipui hujus methodi, si non auctores, cultores saltem fuere Petrus Lombardus, Albertus Magnus, Thomas Aquinas & alii aevi medii Doctores.

Methodus ramistica, quae & causalis dicitur, universam rei tractationem praemissa ejusdem definitione ac divisione ad quatuor causarum genera revocat, & primum causam materialem sive subiectum quaestionis, exinde causam formalem sive differentiam specificam, tum causam efficientem, ac causam denique finalem expendit. Praeterea, si quando res ita tulerit, ad contraria, quae rem cessare faciunt, dilabitur. Primus hujus methodi auctor, a quo & nomen ducit, dicitur esse Petrus Ramus Philosophus olim parisiensis.

Methodus dialogistica est, in qua tractatio cujusdam quaestionis placito ac reciprocato hinc inde sermone deducitur. Hanc scribendi, instruendique methodum in deliciis olim habuere varii Philosophi, Socrates, Plato, Aeschines, Xenophon
alii-

alique pene multi, quorum dialogi de variis quaestionibus philosophicis hodieum extant.

Methodus erotemata tractationem omnem per quaestiones & breves responsiones absolvit. Exempla hujus methodi praebent rudimenta fidei, Catechismi &c.

Methodus mathematica, si vel ipsos Mathematicorum libros & scripta, ac speciatim ill: Wolffii de methodo mathematica commentationem consulamus, in eo consistit, ut definitiones, axiomata & postulata, & in Mathesi mixta etiam experientiae ceu demonstrandi principia praemittantur, exinde ponantur theoremata & problemata, atque ex his porro rite prius demonstratis corollaria deducantur, quae, si e re visum fuerit, subjunctis scholiis illustrantur, confirmanturque.

Sed de his, ac de methodo praesertim mathematica, an & in quantum illa a methodo naturali, scientifica differat, pluribus infra disputabitur.

§. 5.

Specialior methodi divisio.

Pro diversitate eandem mediorum, quibus in veritate seu inquirenda, seu tradenda utimur, dividitur methodus in methodum experiundi, legendi, interpretandi, meditandi, convincendi, disputandi &c.: de quibus toto hoc quarto logices libro seorsim differetur.

§. 6.

Totius libri hujus distributio.

Quandoquidem vero de veritate seu inquirenda, seu tradenda & cum aliis communicanda toto hoc Logicae libro disputare constitutum sit, in duas eum partes distribuimus ita, ut quae ad veritatem inveniendam pertinent, in prima, quae ad eam cum aliis communicandam spectant, in altera ejusdem parte complectamur.

